

ALTA-KAMP: 22. mai besøkte urfolk fra Borneo Alta-demningen i Finnmark. – Det ble en inspirasjon for videre kamp mot Sarawak-demningen, sier Peter Kallang (t.h.) til Ny Tid. Her med Maria Ajang og Lah Jok. FOTO: BMF

2007. Slik at det ikke bare blir tomme ord. Den må inn i lover og regelverk. Men vi merker at flere land motarbeider dette.

Samisk handlingsrom

Slik virker det samiske, internasjonale engasjementet. På tvers av norsk interessebasert utviklingspolitikk finnes et samisk handlingsrom, mener sametingspresidenten.

– Det er et relativt stort handlingsrom der vi selvstendig tar avgjørelser som vi mener er riktige. Jeg har aldri opplevd noe press på dette fra norske myndigheter. Internasjonalt møtes vi ofte med respekt og overraskelse når vi taler på egen vegne, uavhengig av den norske stat. Og at Norge støtter oss i dette.

Samtidig innrømmer Keskitalo at på noen områder, som Dalai Lama-besøket,

tisk.
– Kan du komme med eksempler?
– Ja, la oss ta tjæresandsaken for eksempel. Vår oppfatning her er at tjæresand i dag er en stor miljøtrussel mot de som bor i området. Det er det som blir rapportert til oss. Når da et norsk stats-eid selskap, som Statoil, tar del i prosjekter innenfor dette området, mener vi det er viktig å si fra.

– Vi mener norske selskaper, eid av det norske folk, må oppføre seg i utlandet som de gjør i Norge, sier Keskitalo.

EU-kontor kommer

Den sentrale rollen i planleggingen av FNs verdenskonferanse om urfolk i New York i september 2014, med blant annet Alta-konferansen i 2013, har gjort at samene for lengst har fått sin mann i New York:

John Bernhard Henriksen ble i 2011 valgt til jobben som Sametingets internasjonale representant frem til 31. desember 2014. Nå diskuteres det også om samene

«Respsen på samisk kontor i Brussel har vært god. Noen få er redd vi må melde oss inn i EU.»
Mariann Wolmann Magga (Ap),
forslagsstiller

skal få sitt eget Brussel-kontor, i Belgias og EUs hovedstad.

Mariann Wolmann Magga (Ap) er en av representantene som har foreslått en samisk Brussel-representant. Hun er leder for nærings- og kulturkomiteen på Sametinget. «Samene er det eneste anerkjente urfolk i EU, og det vil være en berikelse for EU og for samene med en samisk tilstedeværelse i maktens korridorer i Europaparlamentet i Brussel», siteres Mariann Wollmann Magga på Arbeiderpartiets nettsider.

Til Ny Tid forteller Magga at hennes forslag debatteres denne uka:

– Vi har akkurat en sak om internasjonalt arbeid for Sametinget denne uka, og

– New York like viktig som Oslo

Jurist og forsker mener samene står fritt i å velge sin egen utenrikspolitikk. – Konflikt med norsk utenrikspolitikk er naturlig, sier Jon Matthias Åhren ved Universitetet i Tromsø. Han mener det kan være bra for Norge.

AV TORBJØRN TUMYR NILSEN torbjorn@nytid.no

Samisk politikk. Jon Matthias Åhren er forsker og førsteamanuensis ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Tromsø. Åhren leder blant annet i Samerådets menneskerettighetsavdeling og har forsket på samiske lover og rettigheter i internasjonal sammenheng.

Han påpeker at spesielt de norske samene nå er i ferd med å øke sitt internasjonale engasjement.

– Vi ser at det norske Sametinget får mer og mer interesse for internasjonale saker. De siste årene har engasjementet økt ganske kraftig. Man har blant annet fått en veldig erfaren internasjonal representant som jobber med dette på heltid. Man deltar ikke bare på internasjonale møter, men er aktivt engasjert og følger internasjonale prosesser på nært hold, sier Åhren, som har sin juridiske utdanning fra Glasgow, Chicago og Stockholm. Han har også representert Samerådet i ulike FN-prosesser.

– Hvorfor ser vi denne økte interessen for det internasjonale engasjementet?

– Det handler først og fremst om at verden er mer og mer global. Det rekkes ikke å kun reise til Oslo lenger. Det er like viktig for samene å være tilstede i New York, Genève eller Brussel, sier Åhren.

– Er det forskjeller mellom de nordiske lan-

dene her?

– Norske samer er de klart mest aktive internasjonalt. I Norge har de samiske institusjonene et mye større budsjett å forholde seg til. Men det kan handle like mye om ressurser som vilje.

– Sametingspresidenten sier til Ny Tid at beslutninger om internasjonalt engasjement gjøres på selvstendig grunnlag. Vil det være riktig å si at samene har en egen utenrikspolitikk?

– Ikke i den forstand som en stat som har en klar overgripende utenrikspolitikk på alle politikkområder. Samene engasjerer seg om de utenrikspolitiske saksområder de har interesser og hvor de ønsker å bruke sine små ressurser.

«Blir det konflikt, så må det bli det. Konflikt er naturlig.»
Jon Matthias Åhren, forsker UiT

– I tilfeller som Dalai Lama, motstand mot tjæresand i Canada og vannkraft i Sarawak er det avstand mellom norske interesser og samisk internasjonalt engasjement. Hvor stor frihet og handlingsrom har Sametinget internasjonalt?

– De har absolutt et utenrikspolitisk handlingsrom. Sametinget har andre

prinsipper og perspektiver. Og det skal de jo ha. Skulle de handlet og tenkt likt som nasjonale utenriksmyndigheter, ville jo hele poenget med Sametinget forsvunnet. De skal jo være forskjellige.

– Men kan ikke dette skape konflikt mellom norske næringsinteresser som i tjæresandsaken i Canada eller med norske Kina-interesser, som i tilfellet Dalai Lama?

– Jo, absolutt. Og blir det konflikt, så må det bli det. Ikke bare for konflikten sin skyld naturligvis, men hverken samisk interessepolitikk eller solidaritetspolitikk er alltid lik som den norske offisielle politikken. Da er konflikt naturlig.

– Kan en idealistisk orientert samisk utenrikspolitikk da også være bra for Norge, mener du?

– Ja, det vil jeg si. Bare tenk på Dalai Lama-besøket nå sist måned. Da var nok både vanlige nordmenn og en god del norske politikere beskjemet over det som skjedde fra det offisielle Norge, samt samtidig glad for at Sametinget valgte å møte Dalai Lama og vise at samene setter menneskerettigheter like høyt som det Norge sier de skal gjøre.

FORSKER: – En felles Nordisk Samekonvensjon kan bli et forbilde, sier Jon Matthias Åhren ved UiT. FOTO: SVERIGESRADIO

– Hvor viktig er den samiske inspirasjonen for urfolk i andre land?

– Den er ikke uvesentlig. I Norden har vi kommet lenger enn de fleste andre land på urfolksrettigheter. Spesielt tror jeg at dersom arbeidet med en felles Nordisk Samekonvensjon blir ferdig i 2016, slik det er blitt lovet, vil den bli et forbilde for andre land.

– Kan den politiske situasjonen i Norge endre arbeidet med denne konvensjonen og andre aspekter ved det samiske internasjonale arbeidet?

– Nå er det første gang vi opplever en blå-blå regjering i Norge, så det gjenstår å se. Men generelt sett har det ikke vært store endringer i den samiske politikken enten regjeringen er fra høyresiden eller venstresiden, sier Åhren. ■